

ZAKON

O BUDŽETU I FISKALNOJ ODGOVORNOSTI

("Službeni list Crne Gore", br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18, 55/18, 66/19 i 70/21)

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se planiranje i izvršenje budžeta, fiskalna odgovornost, pozajmice i garancije i druga pitanja od značaja za budžet Crne Gore (u daljem tekstu: budžet države) i budžet jedinice lokalne samouprave (u daljem tekstu: budžet opštine).

Značenje izraza

Član 2

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) budžet državnih fondova je procjena godišnjih primitaka i izdataka Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore, Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, Fonda za obeštećenje i drugih fondova osnovanih u skladu sa zakonom;
- 2) transakcije finansiranja su primici od pozajmica, emitovanih hartija od vrijednosti i otplate kredita i izdaci za dospjelu otplatu glavnice duga po osnovu kredita i emitovanih hartija od vrijednosti i neizmirenih obaveza iz prethodnog perioda i izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti;
- 3) neizmirene obaveze iz prethodnog perioda su budžetske obaveze koje nijesu plaćene na dan dospijeca plaćanja i čija obaveza je nastala na osnovu zakona i u skladu sa zakonom i ugovorom;
- 4) programski budžet je dio godišnjeg zakona o budžetu koji sadrži aktivnosti i projekte pojedinih potrošačkih jedinica koje se sprovode u cilju efikasnog upravljanja sredstvima po programima i podprogramima, a koji doprinose ostvarenju strateških ciljeva u skladu sa ekonomskom politikom države;
- 5) budžetska klasifikacija je sistem jedinstvene klasifikacije na osnovu koje se priprema i izvršava budžet, koji obuhvata: organizacionu, ekonomsku, funkcionalnu, programsku i projektnu klasifikaciju;
- 6) organizaciona klasifikacija je struktura kodova koji se koriste za klasifikaciju potrošačkih jedinica i organa uprave u sastavu potrošačkih jedinica;
- 7) ekonomska klasifikacija je struktura kodova koji se koriste za klasifikaciju primitaka, izdataka, imovine i obaveza u skladu sa prihvaćenom međunarodnom klasifikacijom državne finansijske statistike;
- 8) funkcionalna klasifikacija je klasifikacija funkcija države i opština u skladu sa prihvaćenom međunarodnom klasifikacijom;
- 9) programska klasifikacija je struktura kodova koji se koriste za klasifikaciju programa, potprograma, aktivnosti i projekata;
- 10) projektna klasifikacija je struktura kodova koji se koriste za klasifikaciju kapitalnih projekata;
- 11) opšti nivo države su centralni i lokalni nivo države;
- 12) centralni nivo države su državni organi i organi državne uprave, pravna lica i privredna društva koja pretežno pružaju usluge od javnog interesa koja su pod upravljačkom kontrolom i najvećim dijelom finansirana od države;
- 13) lokalni nivo su organi opštine, pravna lica i privredna društva koja pretežno pružaju usluge od lokalnog interesa i koja su pod upravljačkom kontrolom i najvećim dijelom finansirana od opštine;
- 14) državni dug je dug centralnog nivoa države;
- 15) javni dug je dug centralnog i lokalnog nivoa, odnosno opšteg nivoa države;
- 16) otplata duga su transakcije koje se odnose na otplatu dugoročnih i kratkoročnih, domaćih i stranih kredita i hartija od vrijednosti, garancija i neizmirenih obaveza iz prethodnih godina;
- 17) javni sektor su državni organi, opštine, javne ustanove, nezavisna regulatorna tijela, privredna društva i pravna lica u kojima država ili opštine imaju većinski vlasnički udio;

- 18) nezavisna regulatorna tijela su: Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, Agencija za elektronske medije, Regulatorna agencija za energetiku, Komisija za hartije od vrijednosti Crne Gore, Agencija za nadzor osiguranja, Agencija za lijekove i medicinska sredstva i druga nezavisna regulatorna tijela osnovana u skladu sa zakonom;
- 19) potrošačke jedinice su državni organi, organi državne uprave (ministarstva i organi uprave), Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, Državna revizorska institucija Crne Gore (u daljem tekstu: Državna revizorska institucija), državni fondovi, javne ustanove i druga samostalna pravna lica koja se finansiraju iz budžeta države, organi opštine, lokalni organi i javne službe opštine;
- 20) potrošačke jedinice prvog nivoa su: Predsjednik Crne Gore, Skupština Crne Gore (u daljem tekstu: Skupština), pravosudni organi, Vlada - Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore i ministarstva, samostalne potrošačke jedinice i državni fondovi;
- 21) samostalne potrošačke jedinice su samostali organi uprave i druga pravna lica koja nijesu u sastavu ministarstava, a finansiraju se iz budžeta države;
- 22) javne ustanove su ustanove u državnoj svojini koje pružaju usluge od javnog interesa (škole, bolnice, ustanove kulture, centri za socijalni rad i druge javne ustanove osnovane u skladu sa zakonom);
- 23) transferni zajam je oblik zajma koji je Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) primila od drugog zajmodavca radi davanja zajma krajnjim korisnicima;
- 24) svop ugovor je finansijski ugovor o davanju pozajmice radi zaštite od rizika pod promjenljivim uslovima u pogledu kamate i valute;
- 25) derivat je finansijska hartija od vrijednosti čija vrijednost dijelom proističe iz vrijednosti i karakteristika druge hartije od vrijednosti;
- 26) višegodišnji izdaci su izdaci za bruto zarade, ostala lična primanja, socijalnu zaštitu, novčane naknade Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, kapitalni budžet i drugi izdaci čija je obaveza plaćanja utvrđena zakonom i ugovorima za period duži od jedne fiskalne godine;
- 27) plaćanja su novčane transakcije usljed kojih dolazi do smanjenja salda na bankarskom računu;
- 28) ugovorena obaveza je preuzeta obaveza kojom se rezervišu sredstva za isplatu isporučenih dobara i usluga;
- 29) bankarski račun je račun za primanje, plaćanje i prenos državnog novca;
- 30) državni novac je novac kojim raspolaže država ili opština ili javne ustanove na centralnom, odnosno lokalnom nivou;
- 31) budžetski izvršilac je lice koje je odgovorno za izvršenje budžeta potrošačke jedinice, odnosno lice koje budžetski izvršilac ovlasti za upravljanje i raspolaganje državnim novcem;
- 32) transfer je plaćanje ili prenos prava svojine, bez činjenja odgovarajuće protivusluge;
- 33) glavna knjiga trezora je osnovna knjiga dvojnog knjigovodstva, u kojoj se knjiže promjene stanja na kontima;
- 34) opšti prihodi su prihodi kojima se finansira javna potrošnja i kojima zakonom nije unaprijed utvrđena namjena;
- 35) namjenski prihodi su prihodi kojima se finansira javna potrošnja i kojima je zakonom unaprijed utvrđena namjena;
- 36) sopstveni prihodi su prihodi koje potrošačka jedinica ostvari vršenjem sopstvene djelatnosti ili pružanjem usluga.

II. DONOŠENJE BUDŽETA, EVIDENCIJA I UPRAVLJANJE BUDŽETOM

Period važenja

Član 3

Budžet je finansijski plan baziran na godišnjim procjenama primitaka i izdataka.

Budžet se donosi za fiskalnu godinu i važi u godini za koju je donešen.

Fiskalna godina je kalendarska godina.

Sadržaj

Član 4

Budžet sadrži tekući budžet, transakcije finansiranja, kapitalni budžet, budžete državnih fondova i rezerve (tekuća i stalna).

Budžetom se iskazuju izdaci i primici po izvorima iz kojih potiču.

Tekući budžet je plan namijenjen za finansiranje ili unapređenje redovne djelatnosti, kao i izdataka koji se ponavljaju i odnose na jednu fiskalnu godinu.

Kapitalni budžet je plan koji se odnosi na period od godinu dana ili na period duži od godinu dana kojim se povećava vrijednost nefinansijske imovine, a obuhvata sticanje infrastrukture, građevinskih objekata, zemljišta i opreme od javnog, odnosno opšteg interesa (na državnom i lokalnom nivou).

Izdaci moraju biti uravnoteženi sa primicima.

Primici

Član 5

Primici obuhvataju:

- 1) tekuće prihode (poreze, doprinose, takse, naknade, koncesije i ostale prihode);
- 2) primitke od prodaje imovine;
- 3) primitke od otplate kredita;
- 4) donacije i transfere;
- 5) pozajmice i kredite (domaće i inostrane);
- 6) druge prihode, u skladu sa zakonom.

Izdaci

Član 6

Izdaci obuhvataju:

- 1) tekuće izdatke za: bruto zarade i doprinose na teret poslodavca, ostala lična primanja, rashode za materijal i usluge, tekuće održavanje, kamate, rentu, subvencije i ostale izdatke;
- 2) transfere za socijalnu zaštitu;
- 3) transfere institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru;
- 4) kapitalne izdatke za nabavku i investiciono održavanje finansijske i nefinansijske imovine;
- 5) date pozajmice i kredite;
- 6) otplate dugova, garancija i obaveza iz prethodnih godina;
- 7) ostale isplate, u skladu sa zakonom.

Predlagač propisa

Član 7

Predlagač zakona ili drugog propisa koji ima za posljedicu smanjenje planiranih primitaka ili povećanje planiranih izdataka, dužan je da, u postupku predlaganja, predloži izvore za finansiranje smanjenih planiranih primitaka i izvore finansiranja planiranih izdataka, odnosno utvrdi procjenu fiskalnog uticaja zakona ili drugog propisa koji predlaže.

Uravnoteženje budžeta

Član 8

Ako u toku fiskalne godine dođe do povećanja ili smanjenja planiranih primitaka ili izdataka može se pripremiti predlog za uravnoteženje budžeta.

Uravnoteženje budžeta vrši se izmjenama i dopunama budžeta, na način i po postupku propisanom za donošenje budžeta.

Ako tokom fiskalne godine, usljed vanrednih okolnosti i potreba, dođe do povećanja planiranih izdataka ili smanjenja planiranih primitaka, Vlada vrši uravnoteženje budžeta.

Konsolidovani račun

Član 9

Konsolidovani račun trezora, u smislu ovog zakona, predstavljaju svi računi na kojima se evidentira državni novac, a koji su u funkciji budžeta države ili opštine;

Konsolidovani račun trezora ustanovljava se i vodi u organu državne uprave nadležnom za poslove finansija (u daljem tekstu: Ministarstvo finansija).

Primici i izdaci budžeta države i ugovorene obaveze obavezno se evidentiraju u glavnoj knjizi trezora.

Zabranjena je isplata izdataka sa konsolidovanog računa trezora, ako nijesu odobreni zakonom o budžetu države za fiskalnu godinu (u daljem tekstu: zakon o budžetu države).

Kada je na konsolidovani račun trezora povraćen novac, koji je prethodno evidentiran kao izdatak, takva transakcija će se poništiti.

Bankarski račun i izvještavanje

Član 10

Ministar finansija izdaje nalog za otvaranje bankarskih računa.

Budžetski izvršilac može raspolagati državnim novcem samo na osnovu ovlašćenja koja izdaje ministar finansija.

Bankarski računi iz stava 1 ovog člana u nazivu moraju imati oznaku "državni".

Budžetski izvršilac dužan je da novčanim sredstvima raspoređenim budžetom upravlja, raspolaže i o ostvarenim primicima i izvršenim izdacima izvještava u skladu sa ovim zakonom, zakonom o budžetu države i zakonom koji uređuje sistem unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru.

Ugovor o bankarskim poslovima

Član 11

Ministarstvo finansija zaključuje ugovor sa Centralnom bankom Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka), za obavljanje bankarskih poslova u ime države.

Opštine i nezavisna regulatorna tijela zaključuju ugovor sa Centralnom bankom za obavljanje bankarskih poslova.

Izuzetno, ako Centralna banka ne može organizovati obavljanje poslova iz st. 1 i 2 ovog člana, Ministarstvo finansija, opština, odnosno nezavisno regulatorno tijelo mogu zaključiti ugovor za obavljanje tih poslova sa bankom, rezidentom države, uključujući i ugovaranje prekoračenja na računu.

Odlaganje naplate

Član 12

Ministarstvo finansija može odložiti naplatu poreskih i neporeskih potraživanja koja pripadaju budžetu države, odobriti plaćanje u ratama i kapitalizovati poreska i neporeska potraživanja za namjene regionalnog razvoja, restrukturiranje privrednih subjekata, kao i za druge namjene, u skladu sa propisom koji donosi Vlada.

Propisom iz stava 1 ovog člana utvrđuju se uslovi za odlaganje naplate poreskih i neporeskih potraživanja.

Predlog propisa iz stava 1 ovog člana prijavljuje se organu nadležnom za dodjelu državne pomoći.

Slobodna sredstva

Član 13

Slobodna sredstva sa konsolidovanog računa trezora Ministarstvo finansija može, u skladu sa smjernicama strategije za upravljanje dugom, investirati:

- 1) kao depozite kod Centralne banke ili druge banke sa niskim kreditnim rizikom u eurima ili u drugoj valuti,
- 2) u državne hartije od vrijednosti ili druge vrste hartija od vrijednosti sa niskim kreditnim rizikom u eurima ili drugoj valuti.

Suficit, odnosno deficit

Član 14

Budžetski gotovinski suficit, odnosno deficit predstavlja razliku primitaka i izdataka, pri čemu se primici umanjuju za pozajmice, primljene transfere i primitke od prodaje imovine, a izdaci za otplatu glavnice u zemlji i inostranstvu po osnovu duga nastalog uzimanjem kredita ili emitovanjem hartija od vrijednosti i izdatke za kupovinu hartija od vrijednosti koji predstavljaju transakcije finansiranja. Budžetski gotovinski suficit, odnosno deficit koriguje se za iznos promjene neto obaveza iz prethodnih godina koje nemaju karakter pozajmica.

Promjena neto obaveza iz prethodnih godina prikazuje se kao razlika stanja obaveza na početku i kraju fiskalnog perioda.

Upotreba suficita i izvori finansiranja deficita

Član 15

Zakonom o budžetu države utvrđuje se upotreba budžetskog gotovinskog suficita, kao i izvori finansiranja budžetskog gotovinskog deficita.

Budžetski gotovinski deficit finansira se uzimanjem dugoročnih i kratkoročnih pozajmica iz domaćih i inostranih izvora, emisijom dugoročnih i kratkoročnih hartija od vrijednosti i iz drugih izvora finansiranja.

Kratkoročne pozajmice i hartije od vrijednosti iz stava 2 ovog člana mogu se koristiti i u cilju obezbjeđivanja likvidnosti, najduže dvanaest mjeseci, nezavisno od granice godišnjeg porasta duga utvrđenog zakonom o budžetu države.

Budžetski gotovinski suficit može se koristiti za prijevremenu otplatu duga i obavezno se iskazuje kroz završni račun budžeta države.

Evidencija primitaka i izdataka

Član 16

Evidencija primitaka i izdataka budžeta opštine vrši se u skladu sa odredbama ovog zakona kojima je uređena evidencija budžeta države.

Odgovorno lice u opštini upravlja budžetom opštine, na način utvrđen odredbama ovog zakona kojim se uređuje upravljanje budžetom države.

III. FISKALNA POLITIKA I ODGOVORNOST

Fiskalna strategija

Član 17

Fiskalnu strategiju za period trajanja mandata Vlade donosi Skupština.

Vlada priprema predlog fiskalne strategije i dostavlja na mišljenje Centralnoj banci, koja je dužna da mišljenje dostavi u roku od 30 dana od dana dostavljanja.

Vlada uz predlog fiskalne strategije Skupštini dostavlja i mišljenje iz stava 2.

Smjernice fiskalne politike

Član 18

Na osnovu fiskalne strategije iz člana 17 ovog zakona, Vlada na predlog Ministarstva finansija donosi smjernice fiskalne politike.

Smjernice fiskalne politike iz stava 1 ovog člana donose se na godišnjem nivou za period od tri godine i sadrže: srednjoročne strateške ciljeve ekonomske i fiskalne politike, osnovne makroekonomske i fiskalne pokazatelje i projekcije, limit potrošnje, nivoe bruto zarada i ostalih ličnih primanja, izdatke za penzijsko i invalidsko osiguranje i druge izdatke za socijalnu zaštitu.

Planiranje fiskalne politike

Član 19

Fiskalna politika planira se i realizuje u skladu sa sljedećim kriterijumima:

- 1) treba da bude ostvaren primarni budžetski gotovinski suficit;
- 2) nivo tekućih izdataka i transfera trebalo bi da bude niži od tekućih prihoda i donacija;
- 3) politika zaduživanja treba da bude odgovorna i sa povećanom pažnjom prema pravilima struke, u cilju obezbjeđenja fiskalne održivosti;

Primarni budžetski gotovinski suficit iz stava 1 tačka 1 ovog člana je budžetski gotovinski suficit, umanjen za izdatke po osnovu kamata.

Nivoi za planiranje i izvršenje budžeta

Član 20

Planiranje i izvršenje budžeta vrši se u skladu sa sljedećim kriterijumima:

1) budžetski gotovinski deficit opšteg nivoa države neće biti veći od 3% BDP-a po tržišnim cijenama;

2) javni dug neće biti veći od 60% BDP-a po tržišnim cijenama.

Nivo budžetskog gotovinskog suficita, odnosno deficita i neto zaduživanja na godišnjem nivou utvrđuje se godišnjim zakonom o budžetu države, u skladu sa smjernicama fiskalne politike.

Neto zaduženje iz stava 2 ovog člana je razlika zaduženja iz kredita i/ili emitovanih hartija od vrijednosti i otplate glavnice dospelog duga.

Sanacija deficita, odnosno upotreba suficita

Član 21

Ako nivo deficita u toku fiskalne godine pređe granicu utvrđenu članom 20 stav 1 tačka 1 ovog zakona, Vlada će u roku od 60 dana, od dana utvrđivanja odstupanja Skupštini podnijeti predlog mjera za sanaciju deficita.

U cilju otklanjanja rizika od nestabilnosti javnih finansija, Vlada će u slučaju da javni dug iz člana 20 stav 1 tačka 2 ovog zakona:

1) dostigne 60% BDP-a, utvrditi predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o budžetu države kojim će se obezbijediti zadržavanje duga u granicama do 60% BDP-a;

2) pređe 60% BDP-a, predložiti Skupštini smanjivanje višegodišnjih izdataka, smanjivanje izdataka opštinama, kao i predložiti druge mjere za smanjenje državnog duga.

3) pređe 60% BDP-a zbog realizacije kapitalnih projekata povodom kojih o zaduživanju odlučuje Skupština, predložiti program sanacije za period od najduže pet godina.

Ako u toku fiskalne godine dođe do nižeg ostvarenja prihoda od planiranog ili do potrebe uvećanja izdataka koje može imati negativne efekte na utvrđeni nivo budžetskog gotovinskog suficita, odnosno deficita i na neto zaduživanje, Vlada će utvrditi mjere fiskalne politike kojima će se obezbijediti sanacija budžetskog gotovinskog deficita, odnosno upotreba suficita iz člana 20 stav 2 ovog zakona.

Limit potrošnje

Član 22

Maksimalan nivo budžetske potrošnje koji je obavezujući za zakon o budžetu države za prvu godinu, a indikativan za drugu i treću fiskalnu godinu određuje se limitom potrošnje iz člana 18 stav 2 ovog zakona.

Limit potrošnje utvrđuje se kao zbir limita potrošnje za tekući budžet, budžet državnih fondova, kapitalni budžet i budžetsku rezervu.

Stopa rasta limita potrošnje za tekući budžet i budžet državnih fondova mora biti manja od planirane stope realnog rasta BDP-a, odnosno za kapitalni budžet i budžetsku rezervu ne može biti veća od stope nominalnog rasta BDP-a.

Obuhvat limita potrošnje

Član 23

Limit potrošnje obuhvata:

1) izdatke tekućeg budžeta, budžeta državnih fondova i kapitalnog budžeta i,

2) budžetsku rezervu.

Limit potrošnje ne obuhvata:

1) izdatke otplate duga i kamata za otplatu duga;

2) donacije iz fondova Evropske unije i druge donacije;

3) troškove ko-finansiranja donacija ako donator obezbijedi minimum 55% potrebnih sredstava i,

4) izdatke finansiranja materijalne štete nastale usljed elementarnih nepogoda i drugih vanrednih i nepredvidivih okolnosti, odnosno usljed više sile.

Iskazivanje limita potrošnje

Član 24

Limit potrošnje iskazuje se:

1) za period od tri naredne fiskalne godine;

2) raspodjelom na tekući budžet, budžet državnih fondova, kapitalni budžet i budžetsku rezervu;

3) raspodjelom na budžete potrošačkih jedinica prvog nivoa koja uključuje budžete potrošačkih jedinica nad kojima te potrošačke jedinice vrše nadzor;

4) utvrđivanjem limita za zarade i ostala lična primanja.

Potrošačke jedinice prvog nivoa dužne su da svoj budžet i budžete potrošačkih jedinica nad kojima vrše nadzor planiraju i koordiniraju u skladu sa utvrđenim limitima potrošnje iz stava 1 tačka 3 ovog člana.

Izvještaj o nivoima suficita, odnosno deficita

Član 25

Ministarstvo finansija priprema i objavljuje izvještaj o preliminarnim nivoima budžetskog gotovinskog suficita, odnosno deficita, javnog duga i neto zaduženja iz člana 20 stav 2 ovog zakona u roku od 90 dana, od isteka fiskalne godine na svojoj internet stranici.

Ocjena primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti

Član 26

Državna revizorska institucija vrši ocjenu primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti u okviru godišnjeg izvještaja koji dostavlja Skupštini.

Na osnovu ocjene Državne revizorske institucije, Ministarstvo finansija predlaže Vladi, a Vlada Skupštini, predlog plana sanacije za prekoračenje numeričkih limita, u skladu sa ovim zakonom.

Fiskalno pravilo za organe lokalne uprave

Član 27

Deficit budžeta opštine u određenoj godini ne može biti veći od 10% njenih prihoda u toj godini.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, opština može da podnese zahtjev Ministarstvu finansija za odobrenje prekoračenja limita, odnosno budžetskog deficita iznad navedenog nivoa, najkasnije do 15. oktobra tekuće za narednu godinu, samo ako prekoračenje ima za cilj finansiranje kapitalnih izdataka.

Ministarstvo finansija je dužno da najkasnije do 31. oktobra opštini odgovori na zahtjev za prekoračenje limita.

Ministarstvo finansija je dužno da opštini obustavi prenos pripadajućeg dijela sredstava iz budžeta države za iznos prekoračenja limita budžetskog deficita, izvršenog bez odobrenja iz stava 2 ovog člana.

IV. PRIPREMA I PLANIRANJE BUDŽETA

Planiranje budžeta

Član 28

Planiranje budžeta države zasniva se na ekonomskoj i fiskalnoj politici, smjernicama fiskalne politike, projekcijama ekonomskog rasta i projekcijama makroekonomske stabilnosti.

Stručno uputstvo

Član 29

Ministarstvo finansija u januaru tekuće godine, na osnovu propisa za izradu kapitalnog budžeta koji usvaja Vlada, izdaje stručno uputstvo za pripremanje kapitalnog budžeta potrošačkih jedinica i opština, koje predlažu kapitalne projekte za narednu fiskalnu godinu.

Potrošačke jedinice koje su predložile kapitalne projekte dužne su da zahtjeve za dodjelu budžetskih sredstava za kapitalne projekte podnesu Ministarstvu finansija do 15. marta tekuće, za narednu fiskalnu godinu.

Smjernice fiskalne politike iz člana 18 ovog zakona, Vlada donosi do kraja aprila tekuće za narednu fiskalnu godinu.

Na osnovu smjernica fiskalne politike, Ministarstvo finansija, u maju tekuće fiskalne godine na osnovu propisa za izradu programskog budžeta koji donosi Vlada, izdaje stručno uputstvo za pripremanje budžeta potrošačkih jedinica i budžeta opština za narednu fiskalnu godinu.

Stručno uputstvo iz stava 4 ovog člana sadrži: osnovne odrednice fiskalne politike, odnosno smjernica fiskalne politike, limit potrošnje za naredne tri godine, fiskalna ograničenja, uputstva, smjernice i rokove za pripremu budžeta i preporuke za okvirni iznos izdataka opština, na osnovu kojih potrošačka jedinica i opština samostalno planiraju svoje izdatke.

Planiranje i koordinacija

Član 30

Potrošačke jedinice prvog nivoa u postupku planiranja budžeta, shodno članu 24 ovog zakona, planiraju i koordiniraju planiranje budžeta potrošačkih jedinica nad kojima vrše nadzor i podnose zahtjev Ministarstvu finansija za dodjelu budžetskih sredstava, za narednu fiskalnu godinu, sa procjenom potrebnih budžetskih sredstava za sljedeće dvije godine.

Zahtjev za dodjelu budžetskih sredstava sadrži:

- 1) tekući - programski budžet;
- 2) transakcije finansiranja;
- 3) kapitalni budžet;
- 4) budžete državnih fondova;
- 5) procjenu izdataka po ekonomskoj, funkcionalnoj, programskoj, projektnoj i organizacionoj klasifikaciji, koju utvrđuje Ministarstvo finansija u skladu sa međunarodnim standardima;
- 6) izvore finansiranja;
- 7) obrazloženje procijenjenih izdataka i izvora finansiranja.

Zahtjevi potrošačkih jedinica dostavljaju se do kraja jula tekuće, za narednu fiskalnu godinu.

Nacrt zakona

Član 31

Ministarstvo finansija, na osnovu smjernica fiskalne politike i dostavljenih zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava, nacrtom zakona o budžetu države predlaže izdatke za potrošačke jedinice i, ako pri tom postoji deficit, utvrđuje izvore sredstava za njegovo finansiranje.

Ako tokom pripreme nacrt godišnjeg zakona o budžetu postoje neslaganja između Ministarstva finansija i potrošačkih jedinica, Ministarstvo finansija priprema za Vladu predlog konačnog rješenja.

Rokovi za pripremu

Član 32

Ministarstvo finansija priprema nacrt zakona o budžetu države i u oktobru ga dostavlja Vladi.

Nadležni organ opštine priprema nacrt odluke o budžetu opštine i dostavlja ga na uvid Ministarstvu finansija do 1. novembra.

Nadležni organ nezavisnog regulatornog tijela utvrđuje predlog finansijskog plana sa planom rada za narednu godinu i određuje predstavnika nezavisnog regulatornog tijela koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri.

Predlog finansijskog plana i akt o određivanju predstavnika nadležni organ nezavisnog regulatornog tijela dostavlja Ministarstvu finansija do 30. septembra tekuće godine.

Utvrđivanje predloga zakona

Član 33

Predlog zakona o budžetu države utvrđuje Vlada i do 15. novembra ga dostavlja Skupštini.

Predlog odluke o budžetu opštine utvrđuje nadležni organ opštine i dostavlja ga skupštini opštine do 1. decembra.

Sadržaj budžeta

Član 34

Zakon o budžetu države i odluka o budžetu opštine sadrže opšti i posebni dio.

Opšti dio sadrži:

- 1) procjenu tekućih primitaka i tekućih izdataka i transfera, primarnog budžetskog gotovinskog suficita, odnosno deficita i budžetskog gotovinskog suficita odnosno deficita;
- 2) procjenu primitaka i izdataka iskazanih po ekonomskoj klasifikaciji;
- 3) normativni dio budžeta kojim se bliže uređuje njegovo izvršenje;
- 4) upotrebu budžetskog gotovinskog suficita i pokriće deficita;

5) tekuću i stalnu budžetsku rezervu.

Posebni dio sadrži izdatke potrošačkih jedinica po organizacionoj, funkcionalnoj, ekonomskoj, programskoj i projektnoj klasifikaciji.

Procjena primitaka i izdataka iskazanih po ekonomskoj klasifikaciji, kao i posebni dio budžeta sadrži maksimalan nivo budžetske potrošnje koji je obavezujući za zakon o budžetu države za prvu godinu, a indikativan za drugu i treću fiskalnu godinu.

Mišljenje Ministarstva finansija

Član 35

Prije usvajanja predloga odluke o budžetu opštine, nadležni organ opštine pribavlja mišljenje Ministarstva finansija na predloženi nivo i strukturu potrošnje, politiku zarada, kapitalne izdatke i izvore finansiranja i nivo budžetskog gotovinskog suficita, odnosno deficita.

Mišljenje iz stava 1 ovog člana prilaže se uz predlog odluke o budžetu opštine koji se dostavlja skupštini opštine radi razmatranja i donošenja.

U slučaju da je mišljenje Ministarstva finansija iz stava 1 ovog člana negativno, skupština opštine ne može usvojiti Odluku o budžetu opštine.

Pregled primitaka i izdataka

Član 36

Uz predloge zakona o budžetu države i odluke o budžetu opštine, Skupštini, odnosno skupštini opštine dostavlja se na uvid pregled planiranih primitaka i izdataka za naredne tri fiskalne godine, uključujući pregled višegodišnjih ugovorenih obaveza, višegodišnjih izdataka i investicionih programa.

Uz predlog zakona o budžetu države, Skupštini se dostavljaju predlozi finansijskih planova sa planom rada za narednu godinu nezavisnih regulatornih tijela, na usvajanje.

Privremeno finansiranje

Član 37

Ako se zakon o budžetu države odnosno odluka o budžetu opštine ne donese do 31. decembra tekuće, za narednu fiskalnu godinu, Ministarstvo finansija, do njegovog donošenja, potrošačkim jedinicama mjesečno odobrava sredstva do iznosa 1/12 (jedne dvanaestine) stvarnih izdataka u prethodnoj fiskalnoj godini, a odgovorno lice u opštini, do donošenja budžeta opštine odobrava sredstva u skladu sa zakonom kojim se uređuje finansiranje lokalne samouprave.

Ovlašćenje odgovornog lica u opštini

Član 38

Lice nadležno za pripremu i planiranje budžeta opštine u skladu sa odredbama ovog zakona, ima ovlašćenja koja, u odnosu na pripremu i planiranje budžeta države, ima ministar finansija.

V. IZVRŠENJE BUDŽETA

Opšta odgovornost za izvršenje

Član 39

Za izvršenje budžeta države odgovoran je ministar finansija.

Dinamika izvršenja

Član 40

Potrošačke jedinice dužne su da sredstva koriste u granicama utvrđenim zakonom o budžetu države.

Potrošačke jedinice dužne su da sredstva koriste po dinamici koju je odobrilo Ministarstvo finansija.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, sredstva utvrđena godišnjim zakonom o budžetu države za Skupštinu Crne Gore koristiće se po dinamici koju autonomno utvrdi generalni sekretar Skupštine. Vlada Crne Gore, odnosno nadležno ministarstvo ne može bez saglasnosti predsjednika Skupštine Crne Gore obustaviti, odložiti ili ograničiti izvršenje budžeta koji se odnosi na Skupštinu Crne Gore.

Za zakonito korišćenje sredstava odobrenih potrošačkoj jedinici odgovoran je budžetski izvršilac.

Ugovorene obaveze potrošačke jedinice moraju biti u skladu sa planiranim i odobrenim sredstvima u skladu sa zakonom o budžetu države.

Potrošačka jedinica može preuzimati nove ugovorene obaveze, koje će se realizovati i u narednoj fiskalnoj godini, pod uslovom da je taj izdatak u tekućem budžetu definisan kao višegodišnji izdatak, uz prethodno dobijenu saglasnost Ministarstva finansija.

Namjenski prihodi

Član 41

Namjenski prihodi i prihodi ostvareni od obavljanja djelatnosti potrošačkih jedinica uplaćuju se na bankarske račune iz člana 10 ovog zakona.

Prihodi iz stava 1 ovog člana koriste se za finansiranje izdataka potrošačkih jedinica prema zakonom utvrđenoj namjeni.

Prihodi javnih ustanova od obavljanja djelatnosti

Član 42

Javne ustanove koje ostvaruju prihode od obavljanja sopstvene djelatnosti, koji nijesu uključeni u konsolidovani račun trezora, mogu te prihode koristiti za finansiranje tekućih i kapitalnih izdataka, uz saglasnost Ministarstva finansija na plan prihoda i rashoda za fiskalnu godinu i prethodno obavješćavanje organa državne uprave koji nad njima vrši nadzor i saglasnost.

Plan prihoda i rashoda iz stava 1 ovog člana dostavlja se Ministarstvu finansija i organu državne uprave koji vrši nadzor nad javnom ustanovom najkasnije do 1. decembra tekuće, za narednu fiskalnu godinu.

Tekuća i stalna rezerva

Član 43

Za neplanirane i nedovoljno planirane izdatke tokom fiskalne godine koriste se sredstva tekuće rezerve.

Za hitne i nepredviđene izdatke tokom fiskalne godine koriste se sredstva stalne rezerve.

O korišćenju sredstava tekuće i stalne rezerve, uz prethodnu saglasnost Vlade, odlučuje Ministarstvo finansija.

Izvještaj potrošačke jedinice

Član 44

Potrošačka jedinica dužna je da Ministarstvu finansija dostavi tačan i potpun izvještaj o primicima, izdacima i ugovorenim obavezama.

Sadržaj izvještaja iz stava 1 ovog člana utvrđuje Ministarstvo finansija.

Preusmjeravanje sredstava

Član 45

Vlada može između potrošačkih jedinica vršiti preusmjeravanje sredstava utvrđenih zakonom o budžetu države u visini do 10% od ukupno planiranih sredstava potrošačke jedinice.

Iznos iz stava 1 ovog člana primjenjuje se na ukupno planirane izdatke potrošačke jedinice čiji se odobreni iznos sredstava umanjuje. Preusmjerena sredstva po pojedinim izdacima, programima, potprogramima, aktivnostima i projektima raspoređuju se rješenjem ministra finansija.

Potrošačke jedinice, uz odobrenje Ministarstva finansija, mogu preusmjeriti odobrena sredstva po programima, potprogramima, aktivnostima, projektima i pojedinim izdacima, u visini do 10% od sredstava utvrđenih zakonom o budžetu države za programe, potprograme, aktivnosti, projekte i izdatke čiji se iznos umanjuje.

Kod programa, potprograma, aktivnosti i projekata koji se finansiraju od donacija iz fondova Evropske unije i drugih donacija nije dozvoljeno preusmjeravanje sredstava po izdacima.

Sredstva obezbijedena za ko-finsiranje donacija iz fondova Evropske unije i drugih donacija nije dozvoljeno koristiti za druge namjene.

Neutrošena sredstva kapitalnog budžeta

Član 46

Potrošačka jedinica koja realizuje kapitalni budžet dužna je da nakon završetka kapitalnog projekta Ministarstvo finansija obavijesti o neutrošenim sredstvima planiranim za taj kapitalni projekat.

Potrošačka jedinica dužna je da obavijesti Ministarstvo finansija ako u toku fiskalne godine usljed vanrednih ili nepredviđenih okolnosti ne dođe do realizacije planiranog kapitalnog projekta.

Neutrošena sredstva iz st. 1 i 2 ovog člana Vlada može, na predlog Ministarstva finansija, preusmjeriti na druge kapitalne projekte.

Zabrana preusmjeravanja

Član 47

Preusmjeravanje sredstava utvrđenih zakonom o budžetu države sa kapitalnog budžeta na tekući budžet i budžet fondova nije dozvoljeno.

Rok za korišćenje odobrenih sredstava

Član 48

Sredstva odobrena potrošačkim jedinicama mogu se koristiti do 31. decembra fiskalne godine.

Neplaćene ugovorene obaveze u tekućoj fiskalnoj godini realizuju se iz sredstava odobrenih za narednu fiskalnu godinu.

Neplaćene ugovorene obaveze iz prethodne fiskalne godine imaju prioritet u plaćanju obaveza potrošačke jedinice.

Izvršenje budžeta opštine

Član 49

Izvršenje budžeta opštine vrši se na način i po postupku propisanim ovim zakonom za izvršenje budžeta države, a ovlašćenja koja ima ministar finansija u izvršenju budžeta države, ima odgovorno lice u opštini.

VI. POZAJMICE I GARANCIJE

Zaduživanje

Član 50

Država se može u toku fiskalne godine zaduživati do nivoa utvrđenog godišnjim zakonom o budžetu države.

Zaduživanje iz stava 1 ovog člana je preuzimanje finansijskih obaveza po osnovu kreditnih ugovora, emisija dužničkih hartija od vrijednosti i izdatih garancija.

Dugoročnim zaduživanjem, u smislu ovog zakona, smatra se zaduživanje na period otplate duži od 12 mjeseci.

Ukupno godišnje zaduživanje ne uključuje iznos potreban za refinansiranje duga.

Refinansiranje iz stava 4 ovog člana je zaduživanje radi izmirenja obaveza po osnovu prethodnog zaduženja.

Preuzimanje duga

Član 51

Država može preuzeti dug samo posebnim zakonom ili godišnjim zakonom o budžetu države.

Država se može zaduživati radi:

- finansiranja potrošnje državnog budžeta u skladu sa godišnjim zakonom o budžetu;
- otkupa i refinansiranja državnog duga;
- održavanja likvidnosti budžeta;
- zaštite od rizika zaključivanjem svop ugovora i ugovora o kupovini derivata;
- finansiranja drugih potreba u skladu sa zakonom.

Ugovore i druge akte o zaduživanju države potpisuje ministar finansija.

Osnovi za pregovore

Član 52

Osnove za pregovore i zaključivanje ugovora o dugoročnom kreditu sa međunarodnim finansijskim institucijama, multilateralnim, bilateralnim i drugim kreditorima utvrđuje Vlada, na predlog Ministarstva finansija.

Ministarstvo finansija dostavlja Vladi izvještaj o pregovorima o kreditu sa predlogom ugovora o kreditu na odlučivanje.

Državne garancije

Član 53

Ukupan iznos garancija koje daje država utvrđuje se godišnjim zakonom o budžetu države.

Državne garancije se mogu dati samo za finansiranje kapitalnih projekata.

Državna garancija je garancija koju izdaje Vlada u svrhu obezbjeđenja otplate obaveza po osnovu kreditnih ugovora ili dužničkih hartija od vrijednosti.

Ukupan iznos garancija ne smije da pređe 15% BDP-a.

Osnove za pregovore i zaključivanje ugovora o kreditu za koji se daje garancija i izvještaj o pregovorima o kreditu sa predlogom ugovora o kreditu i garanciji, Ministarstvo finansija dostavlja Vladi radi utvrđivanja.

Naknada za rizik

Član 54

Krajnji korisnik garancije i transfernog zajma plaća naknadu za rizik, u visini od 0,5% od iznosa garancije, odnosno zajma.

Naknada iz stava 1 ovog člana prihod je budžeta Crne Gore.

Korisnik garancije

Član 55

Pravno lice koje koristi državnu garanciju dužno je da prije ugovaranja svakog novog kredita pribavi odobrenje Ministarstva finansija.

Korisnik garancije, odnosno transfernog zajma dužan je da, bez odlaganja, izvrši povraćaj iznosa neotplaćenog kredita, odnosno transfernog zajma, ako bez odobrenja iz stava 1 ovog člana zaključi novi ugovor o kreditiranju.

Davanje i evidencija garancija

Član 56

Ugovore i druge akte o davanju garancija potpisuje ministar finansija.

Ministarstvo finansija vodi evidenciju i prati izmirivanje obaveza po izdatim garancijama i transfernim zajmovima.

Garancije i transferni zajmovi daju se u skladu sa smjernicama utvrđenim strategijom upravljanja dugom.

Zaduživanje opština

Član 57

Opštine mogu uzimati dugoročne pozajmice i davati garancije uz prethodnu saglasnost Vlade, koja se daje na predlog Ministarstva finansija.

Privredna društva i pravna lica koja su u većinskom vlasništvu države odnosno opštine mogu se dugoročno zaduživati uz prethodnu saglasnost Vlade, koja se daje na predlog Ministarstva finansija.

Korisnik sredstava po osnovu dugoročnog zaduživanja i izdatih garancija dužan je da Ministarstvu finansija podnosi izvještaj o svakom povlačenju kreditnih sredstava, u roku od sedam dana od dana povlačenja i da podnosi kvartalne izvještaje o stanju ukupnog zaduženja.

Postupak za podnošenje zahtjeva, dokumentacija potrebna za dobijanje garancije i zaduživanje i uslovi koje moraju da ispunjavaju opštine, pravna lica i privredna društva i sredstva obezbjeđenja vraćanja zajma bliže se uređuju propisom Vlade.

Strategija upravljanja dugom

Član 58

Strategija upravljanja dugom sadrži okvirni program zaduživanja za trogodišnji period, smjernice za utvrđivanje rizika prilikom uzimanja pozajmica, smjernice upravljanja dugom, gotovinom, garancijama i pozajmicama i druga pitanja od značaja za upravljanje dugom.

Strategiju iz stava 1 ovog člana donosi Vlada, uz mišljenje Centralne banke.

Ako Centralna banka ne dostavi mišljenje iz stava 2 ovog člana u roku od 15 dana, od dana dostavljanja predloga strategije, Vlada će utvrditi strategiju bez mišljenja Centralne banke.

Upravljanje dugom i evidencija

Član 59

Državnim dugom upravlja i evidenciju o postojećem dugu države, uzetim dugoročnim i kratkoročnim pozajmicama i datim garancijama vodi Ministarstvo finansija u skladu sa ovim zakonom.

Nadležni organ u opštini vodi evidenciju o postojećem dugu opštine, uzetim dugoročnim i kratkoročnim pozajmicama i datim garancijama i o tome dostavlja Ministarstvu finansija izvještaj kvartalno u roku od 30 dana, od isteka kvartala.

Ministarstvo finansija objedinjava evidenciju o javnom dugu.

Ministarstvo finansija i opštine dužni su da evidencije iz st. 1 i 2 ovog člana objavljuju na svojim internet stranicama, kvartalno.

Kamate i glavnice po osnovu duga

Član 60

Vlada ima neograničeno ovlašćenje da kamate i glavnice po osnovu duga države i garancija koje daje država, u skladu sa ovim zakonom, isplaćuje iz sredstava koja se vode na konsolidovanom računu trezora, u skladu sa uslovima i rokovima koje je ugovorila Vlada.

Potvrđivanje zakonitosti zaduživanja

Član 61

Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa Crne Gore, na zahtjev kreditora izdaje pravno mišljenje kojim potvrđuje da je ustavna i zakonska procedura zaduživanja ispoštovana.

VII. RAČUNOVODSTVO I ZAVRŠNI RAČUN BUDŽETA

Računovodstvo i unutrašnja kontrola

Član 62

Budžetski izvršioci su odgovorni za pravilno i tačno računovodstvo i unutrašnju kontrolu primitaka, ugovorenih obaveza i izdataka potrošačkih jedinica i organa u njihovom sastavu.

Odgovornost za planiranje i izvršenje budžeta

Član 63

Ministarstvo finansija odgovorno je za planiranje i izvršenje budžeta, vođenje računovodstva, zaduživanje i upravljanje državnim dugom.

Način vođenja računovodstva i izvještavanje

Član 64

Način vođenja računovodstva budžeta, podnošenja izvještaja o korišćenju sredstava budžeta i način evidentiranja primitaka, izdataka, ugovorenih obaveza, koncesija, kapitalnih projekata i programskog budžeta propisuje Ministarstvo finansija.

Ministarstvo finansija može izdati poseban nalog potrošačkim jedinicama, opštinama i drugim subjektima javnog sektora za podnošenje finansijskog izvještaja.

Potrošačke jedinice, opštine i drugi subjekti javnog sektora dužni su da po nalogu Ministarstva finansija podnesu finansijski izvještaj.

Priprema završnog računa potrošačkih jedinica

Član 65

Ministarstvo finansija propisuje način pripreme, izrade i predaje završnih računa potrošačkih jedinica. Završni račun potrošačke jedinice dostavlja se do kraja februara tekuće, za prethodnu fiskalnu godinu.

Rok za pripremu nacrtu zakona o završnom računu

Član 66

Ministarstvo finansija priprema nacrt zakona o završnom računu budžeta države i dostavlja ga Vladi do 1. juna tekuće, za prethodnu fiskalnu godinu.

Rok za utvrđivanje Predloga zakona o završnom računu

Član 67

Vlada, do kraja juna utvrđuje Predlog zakona o završnom računu budžeta države i dostavlja ga Državnoj revizorskoj instituciji koja izvještaj o reviziji završnog računa budžeta dostavlja Skupštini do 15. oktobra tekuće, za prethodnu fiskalnu godinu.

Vlada do kraja septembra dostavlja Predlog zakona o završnom računu budžeta Skupštini.

Nadležni organ nezavisnog regulatornog tijela utvrđuje predlog finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu, odnosno stanju za prethodnu godinu i određuje predstavnika nezavisnog regulatornog tijela koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri.

Predlog finansijskog izvještaja i akt o određivanju predstavnika nadležni organ nezavisnog regulatornog tijela dostavlja Ministarstvu finansija do 30. aprila tekuće, za prethodnu godinu.

Sadržaj završnog računa

Član 68

Završni račun budžeta države i završni račun budžeta opštine moraju biti u skladu sa sadržajem i klasifikacijom budžeta, shodno članu 34 ovog zakona.

Završni račun budžeta sadrži i:

- 1) početno i završno stanje konsolidovanog računa trezora;
- 2) pregled izvršenih odstupanja u odnosu na planirane iznose;
- 3) izvještaj o uzetim pozajmicama;
- 4) izvještaj o izdacima budžetskih rezervi;
- 5) izvještaj o garancijama datim tokom fiskalne godine;
- 6) izvještaj o kapitalnim projektima;
- 7) izvještaj o realizaciji programskog budžeta;
- 8) izvještaj o državnom dugu i datim garancijama;
- 9) izvještaj o poreskim i neporeskim potraživanjima iz člana 12 ovog zakona;
- 10) izvještaj o primicima i izdacima javnih ustanova koji nijesu uključeni u konsolidovani račun trezora;
- 11) izvještaj o stanju neizmirenih obaveza koje nemaju karakter pozajmica u skladu sa članom 14 stav 2 ovog zakona.

Završni račun budžeta opštine

Član 69

Završni račun budžeta opštine priprema odgovorno lice u opštini, u skladu sa ovim zakonom. Završni račun budžeta opštine dostavlja se na uvid Ministarstvu finansija.

Dostavljanje finansijskih izvještaja

Član 70

Nezavisna regulatorna tijela, javne ustanove, pravna lica, privredna društva u kojima država ili opštine imaju većinski udio u vlasništvu, dužni su da dostavljaju finansijske izvještaje Ministarstvu finansija, odnosno nadležnom organu opštine, u skladu sa propisom koji donosi Ministarstvo finansija.

VIII. POSLOVI DRŽAVNOG TREZORA I BUDŽETA

Poslovi državnog trezora

Član 71

Državni trezor formira se u Ministarstvu finansija i obavlja sljedeće poslove:

- 1) izvršava plaćanja na bazi dokumentacije i podataka dostavljenih lično ili elektronskom poštom od strane potrošačkih jedinica, u skladu sa ovim zakonom;
- 2) vodi glavnu knjigu trezora;
- 3) upravlja računovodstvenim sistemom državnih primitaka;
- 4) obrađuje naloge za potrošnju sredstava;
- 5) priprema završni račun budžeta države;
- 6) finansijsku kontrolu putem korišćenja računovodstvenog sistema baziranog na planiranim obavezama;
- 7) vodi računa da budžetski izvršioc ne prekorače iznos odobrenih sredstava;
- 8) prati izvršavanje izdataka;
- 9) razvija i vodi računovodstvo budžeta države i upravlja finansijskim informacionim sistemom;
- 10) daje nedjeljne i mjesečne izvještaje budžetskim korisnicima;
- 11) daje redovne finansijske izvještaje za potrebe ministra finansija i Vlade;
- 12) daje podatke za analizu finansijskog sistema;
- 13) upravlja raspoloživim novčanim sredstvima na konsolidovanom računu trezora;
- 14) obezbjeđuje neophodan iznos novčanih sredstava na konsolidovanom računu trezora koji je potreban za blagovremeno plaćanje planiranih obaveza;
- 15) upravlja dugom nastalim po osnovu hartija od vrijednosti koje je emitovala država;
- 16) upravlja dugom nastalim po osnovu datih garancija i uzetih zajmova;
- 17) upravlja domaćim i spoljnim dugom;
- 18) upravlja stranim donacijama, pomoćima i zajmovima i,
- 19) druge poslove od značaja za trezorsko poslovanje.

Poslovi budžeta

Član 72

Poslovi budžeta obuhvataju:

- 1) pripremu predloga tekuće ekonomske politike;
- 2) postupak pripremanja, planiranja i izrade godišnjih zakona o budžetu i drugih propisa kojima se bliže uređuje njegovo pripremanje i izvršenje;
- 3) predlaganje smjernica i srednjoročnog makroekonomskog okvira za pripremu i planiranje budžeta, utvrđivanje i praćenje konsolidovanog bilansa javne potrošnje, projekciju primitaka i izdataka, odnosno prihoda i rashoda, projekciju deficita;
- 4) razvijanje tehničkih standarda za pripremu budžeta;
- 5) analizu zahtjeva potrošačkih jedinica za dodjelu budžetskih zahtjeva i predlaganje njegovih izmjena;
- 6) nadzor nad ostvarivanjem prihoda i izvršavanje izdataka;
- 7) pružanje savjeta o budžetskim pitanjima potrošačkim jedinicama i organima lokalne samouprave;
- 8) praćenje i analiza finansijskih planova i finansijskih izvještaja javnih preduzeća i regulatornih agencija;
- 9) predlaganje i pripremu izmjena i dopuna zakona o budžetu i odluke o privremenom finansiranju;
- 10) sagledavanje finansijskih efekata zakona i drugih propisa na povećanje ili smanjenje budžetskih izdataka;

- 11) usaglašavanje zakona i drugih propisa sa godišnjim zakonom o budžetu;
- 12) pripremu mišljenja u dijelu korišćenja budžetskih sredstava, kao i ukupnih sredstava javne potrošnje i,
- 13) druge poslove od značaja za budžet.

IX. ODGOVORNOST BUDŽETSKOG IZVRŠIOCA I MJERE

Obavještenje o odstupanju

Član 73

Ako prilikom izvršenja budžeta dođe do odstupanja od nivoa utvrđenih članom 20 ovog zakona, ministar finansija o tim odstupanjima obavještava Vladu sa obrazloženjem razloga za odstupanja i predlaže mjere za otklanjanje utvrđenih odstupanja.

Odgovornost za štetu

Član 74

Budžetski izvršilac materijalno je odgovoran za finansijsku štetu koju je protivpravno, namjerno ili iz krajnje nepažnje prouzrokovao potrošačkoj jedinici, odnosno državnom organu.

Ako se utvrdi da je budžetski izvršilac materijalno odgovoran za štetu, a tu štetu ne nadoknadi, potrošačka jedinica, odnosno državni organ može pravo na naknadu štete ostvariti kod nadležnog suda.

Uslovi za preduzimanje mjera

Član 75

Ministarstvo finansija može preduzeti mjere iz člana 76 ovog zakona prema potrošačkoj jedinici koja je:

- 1) preuzela i izvršila finansijsku obavezu koja nije utvrđena planom javnih nabavki ili budžetom države;
- 2) ugovorila potrošnju u iznosu višem od iznosa raspoređenog budžetom države;
- 3) izvršila nenamjensku potrošnju;
- 4) izvršila zapošljavanje bez prethodno dobijene saglasnosti Ministarstva finansija o obezbjeđenju sredstava za tu namjenu u budžetu.

Potrošačkom jedinicom, u smislu stava 1 ovog člana, neće se smatrati Državna revizorska institucija, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, organi sudske vlasti i Skupština Crne Gore.

Mjere

Član 76

Potrošačkoj jedinici iz člana 75 ovog zakona Ministarstvo finansija, odnosno nadležni organ opštine može:

- 1) naložiti obavezu dodatnog izvještavanja;
- 2) obustaviti, odnosno ograničiti mogućnosti preusmjeravanja budžetskih sredstava i
- 3) privremeno obustaviti korišćenje budžetskih sredstava.

X. INSPEKCIJSKI NADZOR

Nadležni organ

Član 77

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donešenih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo finansija.

Poslove inspeksijskog nadzora iz stava 1 ovog člana vrši budžetski inspektor (u daljem tekstu: inspektor) u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje inspeksijski nadzor.

Obaveze i ovlašćenja inspektora

Član 78

U vršenju nadzora inspektor ima obavezu i ovlašćenje da vrši kontrolu zakonitog i namjenskog korišćenja budžetskih sredstava potrošačkih jedinica, opština i drugih subjekata javnog sektora u skladu sa ovim zakonom.

Inspekcijski nadzor obuhvata kontrolu računovodstvenih, finansijskih i drugih poslovnih dokumenata subjekta nadzora.

U vršenju inspekcijskog nadzora, budžetski inspektor ima ovlaštenje da o uočenim nepravilnostima pokrene prekršajni postupak u skladu sa zakonom kojim se uređuje prekršajni postupak.

Obaveze subjekta nadzora

Član 79

Subjekti nadzora iz člana 78 stav 1 ovog zakona dužni su da budžetskom inspektoru obezbijede pristup svim traženim dokumentima, podacima i informacijama, kao i da obezbijede sve potrebne uslove za nesmetano vršenje nadzora.

XI. KAZNE NE ODREDBE

Član 80

Novčanom kaznom od 200 eura do 1.000 eura kazniće se za prekršaj odgovorno lice u Ministarstvu finansija, odnosno organu lokalne uprave ako:

- 1) ne izvrši poništenje transakcije kada je na konsolidovani račun trezora povraćen prethodno isplaćeni novac (član 9 stav 5);
- 2) ne objavi evidenciju o postojećem dugu, uzetim dugoročnim i kratkoročnim pozajmicama i datim garancijama (član 59 stav 4).

Član 81

Novčanom kaznom od 200 eura do 1.000 eura kazniće se za prekršaj odgovorno lice u potrošačkoj jedinici koja prati i realizuje kapitalni budžet ako ne obavjesti Ministarstvo finansija:

- 1) nakon završetka projekta o neutrošenim sredstvima planiranim za taj kapitalni projekat (član 46 stav 1);
- 2) da u toku fiskalne godine usljed vanrednih ili nepredviđenih okolnosti nije došlo do realizacije planiranog kapitalnog projekta (član 46 stav 2).

Član 82

Novčanom kaznom od 200 eura do 1.000 eura kazniće se za prekršaj odgovorno lice u potrošačkoj jedinici ako:

- 1) sredstva ne koriste u granicama utvrđenim zakonom o budžetu države (član 40 stav 1) i
- 2) ugovorene obaveze nijesu u skladu sa planiranim i odobrenim sredstvima (član 40 stav 5).

Član 83

Novčanom kaznom od 200 eura do 1.000 eura kazniće se za prekršaj odgovorno lice u potrošačkoj jedinici, privrednom društvu čiji je osnivač Vlada ili opština i pravna lica koja su u većinskom državnom vlasništvu ako:

- 1) dostavi netačan i nepotpun izvještaj o primicima, izdacima i ugovorenim obavezama (član 44 stav 1);
- 2) ne podnese izvještaj o svakom povlačenju kreditnih sredstava u roku od sedam dana od dana povlačenja, odnosno ne podnese kvartalni izvještaj o stanju ukupnog zaduženja (član 57 stav 3);
- 3) izvrši nepravilnu i netačnu evidenciju primitaka, ugovorenih obaveza i izdataka (član 62);
- 4) ne dostavi finansijski izvještaj na osnovu posebnog naloga Ministarstva finansija (član 64 stav 2).

Član 84

Novčanom kaznom od 400 eura do 4.000 eura kazniće se za prekršaj odgovorno lice - budžetski izvršilac potrošačke jedinice, ako:

- 1) primitke budžeta države, izdatke i ugovorene obaveze ne prijavi radi evidentiranja u glavnoj knjizi trezora (član 9 stav 3);
- 2) izvrši nenamjensku potrošnju budžetskih sredstava ili ugovori obaveze iznad iznosa koji je planiran godišnjim zakonom o budžetu (član 40 stav 1), osim u slučaju obaveza iz člana 40 stav 6;
- 3) ne podnese izvještaj o primicima, izdacima i ugovorenim obavezama (član 44 stav 1);
- 4) potpiše akt ili na drugi način da odobrenje kojim se omogućava da se uzmu dugoročne pozajmice i garancije bez prethodne saglasnosti Vlade (član 57 st. 1 i 2).

Član 85

Novčanom kaznom od 400 eura do 4.000 eura kazniće se za prekršaj odgovorno lice u organu lokalne uprave, ako bez odobrenja Ministarstva finansija izvrši prekoračenje limita definisanog članom 27 ovog zakona.

Član 86

Rok zastarjelosti pokretanja i vođenja prekršajnog postupka za kršenje odredbi ovog zakona je tri godine.

XII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje propisa

Član 87

Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od devet mjeseci, od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi donešeni na osnovu Zakona o budžetu ("Službeni list RCG", br. 40/01 i 71/05 i "Službeni list CG", br. 12/07, 53/09 i 49/10).

Smjernice fiskalne politike

Član 88

Izuzetno od člana 17 stav 1 ovog zakona, Vlada kojoj na dan stupanja na snagu ovog zakona traje mandat donosi smjernice fiskalne politike bez fiskalne strategije.

Odložena primjena

Član 88a

Odredba člana 34 stav 4 ovog zakona primjenjivaće se od 1. januara 2020. godine.

Prestanak važenja zakona

Član 89

Danom stupanja na snagu ovog zakona, prestaje da važi Zakon o budžetu ("Službeni list RCG", br. 40/01 i 71/05 i "Službeni list CG", br. 12/07, 53/09 i 49/10).

Stupanje na snagu

Član 90

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Briše se. (Zakon o računovodstvu u javnom sektoru, "Sl. list CG", br. 66/19)

Napomena: Danom početka primjene Zakona o računovodstvu u javnom sektoru ("Službeni list Crne Gore", br. 66/19), prestaju da važe odredbe čl. 62 do 70 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG", br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18 i 55/18), koje se odnose na računovodstvo i završni račun budžeta.